

РОЗДІЛ 4
ІНТЕГРАЦІЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ЧИННИКІВ В ОРГАНІЗАЦІЇ
НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

УДК 37.013.42

Ольга Бондаренко

РОЛЬ КУРАТОРА АКАДЕМІЧНОЇ ГРУПИ В ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ
СПРЯМОВАНOSTІ МАЙБУТНІХ ГІРНИЧИХ ІНЖЕНЕРІВ

Бондаренко О. В. Роль куратора академічної групи в формуванні професійної спрямованості майбутніх гірничих інженерів.

У статті розкрито зміст діяльності куратора академічної групи, спрямованої на формування готовності майбутніх гірничих інженерів до професійної діяльності; схарактеризовано найбільш ефективні форми й методи профорієнтаційної роботи в вищому навчальному закладі, подаються їх приклади.

Ключові слова: куратор, академічна група, майбутні гірничі інженери, професійна спрямованість, професійна діяльність, готовність до професійної діяльності, профорієнтаційна робота, форми й методи профорієнтаційної роботи куратора.

Бондаренко О. В. Роль куратора академической группы в формировании профессиональной направленности будущих горных инженеров.

В статье раскрыто содержание деятельности куратора академической группы, направленной на формирование готовности будущих горных инженеров к профессиональной деятельности; охарактеризованы наиболее эффективные формы и методы профориентационной работы в высшем учебном заведении, приводятся примеры.

Ключевые слова: куратор, академическая группа, будущие горные инженеры, профессиональная направленность, профессиональная деятельность, готовность к профессиональной деятельности, профориентационная работа, формы и методы профориентационной работы куратора.

Bondarenko O. V. Role curator of the academic group in the formation of a professional orientation of future mining engineers.

Relevance of the proposed article the problem range that can be represented as non educational services requirements of society demands of the individual, the needs of the labor market. The author proves that the leading role in solving the urgent problems of education belongs curator of the academic group.

In the article the content of the curator of the academic group, including its functions (analytical, organizational, communication, controlling, socialization) and areas of work within five years teaching students in higher education.

The author argues that curators often overlooked is this aspect as the formation of a professional orientation of future mining engineers.

The purpose of the article is the characteristic forms and methods of work of the curator, directed towards professional orientation of future mining engineers.

In the article the author defines the concept of «professional orientation» and «readiness for future mining engineers to the profession». The said readiness is revealed as a complex personality formation, which is found in the unity of the whole motivational, content-operational, emotional and volitional and evaluative, reflective components.

Author determined the most effective forms and methods of vocational guidance in higher education (excursions, travel distance learning, training exercises, discussion) submitted their examples.

Key words: curator, academic group, future mining engineers, professional orientation, professional work, commitment to professional activities, vocational work, forms and methods of

vocational guidance of curator.

У Наказі Президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» [7] зазначено, що розбудова вітчизняної освітньої системи в умовах кардинальних суспільно-економічних змін, вимагає розв'язання нагальних проблем, які стримують її якісний розвиток. Серед зазначених проблем актуальною є невідповідність освітніх послуг вимогам суспільства, запитам особистості, потребам ринку праці.

Означена проблема не є новою. Окремим її аспектам присвячена низка наукових праць. Так, шляхи підвищення якості освіти були предметом дослідження О. Барило, Л. Дегтяренко, О. Євсюкова, С. Потеряйко, В. Тищенко та ін. Механізми модернізаційних зрушень в освіті в умовах входження до світового освітнього простору розглядалися в працях В. Ащрущенка, В. Беха, Н. Коломінського, В. Лугового, С. Ніколаєнка, Н. Ничкало, В. Шинкарука та ін.

Між тим, аналіз щорічної вступної кампанії, переконує, що навіть державні виші все частіше орієнтуються на задоволення потреб населення в освіті, ніж на задоволення потреб народного господарства у фахівцях певного профілю, у результаті чого ринок освітніх послуг практично відірваний від потреб працедавців.

Для Дніпропетровщини вкрай необхідним є випуск фахівців технічних спеціальностей, зокрема гірничих інженерів. Адже «від якості підготовки гірничих інженерів залежить ефективність освоєння георесурсів, напрям і темпи розвитку сучасних технологій і техніки в гірничій справі, рівні безпеки і технічної оснащеності праці гірників – все те, що визначає інноваційний характер розвитку гірничих підприємств» [3], зрештою добробут держави загалом. Однак, у монографії «Включення випускників гірничо-металургійних спеціальностей до професійно-економічної сфери суспільства (Дніпропетровський регіон)», авторами якої є Д. Колісник, М. Мосьондз, Л. Колісник, зазначено, що нині спостерігається зниження показника працевлаштування випускників інженерно-технічних спеціальностей, зокрема гірничо-металургійного профілю, за фахом [4, с. 4].

Між чинників, які зумовили низький рівень працевлаштування молодих фахівців інженерно-технічних спеціальностей, автори називають як об'єктивні (дисбаланс попиту і пропозиції на ринку праці, низька якість практичної підготовки фахівців, невідповідність компетенцій випускників вимогам роботодавця), так і суб'єктивні (відсутність чітких професійних орієнтацій, уявлення про престижність професії, відсутність достатніх економічних, соціокультурних, символічних, інформаційних, особистісних ресурсів) [4, с. 4].

Уважаємо, що однією з причин ситуації, що склалася, є недостатня сформованість у випускників гірничого профілю професійної спрямованості, а відтак низький рівень готовності до професійної діяльності. Тому профорієнтаційна робота у ВНЗ повинна спрямовуватися не лише на інформування учнів загальноосвітніх закладів про світ професій, а й стимулювання позитивної мотивації до подальшої професійної діяльності майбутніх гірничих інженерів, з тим, щоб після закінчення вишу вони прагнули обійняти посаду за фахом. Провідна роль у формуванні професійної спрямованості, готовності майбутніх гірничих інженерів до професійної діяльності належить їхнім наставникам – кураторам академічних груп.

Теоретико-методичні засади навчально-виховної роботи куратора академічної групи у ВНЗ висвітлено в працях таких науковців, як: А. Алексюк, І. Бех, С. Вітвицька, О. Дубасенюк, І. Зязюн та ін. Зміст діяльності наставника студентської групи розглянуто Л. Дябел, О. Клименко, Л. Мороз та ін.

Мета статті – схарактеризувати форми й методи роботи куратора, спрямовані на формування професійної спрямованості майбутніх гірничих інженерів.

Зміст діяльності куратора академічної групи визначається сукупністю тих функцій (аналітична, організаційна, комунікативна, контролююча, соціальна), які він має реалізувати на практиці.

Загалом, куратор повинен:

– планувати й організовувати виховну роботу на підставі урахування міжособистісних стосунків у колективі, мотивів навчальної та пізнавальної діяльності студентів, рівня їх інтелектуального розвитку, індивідуальних особливостей, соціально-побутових умов життя стану здоров'я, результатів навчання тощо;

– взаємодіяти зі студентами під час навчально-виховного процесу;

– забезпечити надання необхідної допомоги студентському самоврядуванню, творчим групам, радам, тощо.

Уважаємо за необхідне, акцентувати увагу на тому, що куратор, має сприяти формуванню професійної спрямованості, готовності майбутніх гірничих інженерів до професійної діяльності. Професійну спрямованість визначаємо як одне зі структурних утворень особистості, яке означає достатньо усвідомлену й емоційно виражену її орієнтацію на певний вид професійної діяльності.

Готовність майбутніх гірничих інженерів до професійної діяльності витлумачуємо як складне особистісне утворення, яке виявляється в єдності ціле-мотиваційного, змістово-операційного, емоційно-вольового та оцінно-рефлексивного складників [2].

Практика профорієнтаційної роботи у вищих навчальних закладах давно вийшла за межі роботи приймальної комісії. Вона має планомірно здійснюватися упродовж усього навчального року в університеті загалом, і на факультетах зокрема за такими напрямками: робота з учнями I–IV класів, V–VIII та IX–XI класів загальноосвітніх шкіл; робота з учнями IX та XI класів загальноосвітніх шкіл у сільській місцевості; робота з учнями технікумів, коледжів, професійних училищ тощо; взаємодія з роботодавцями [6].

Задля ефективності профорієнтації необхідно здійснювати системну роботу з урахуванням інтересів і потреб конкретної студентської аудиторії, застосовувати як традиційні, так й інноваційні форми та методи.

Задля формування спрямованості майбутніх гірничих інженерів на професійну діяльність доцільно реалізувати на практиці такі форми й методи роботи, як «Екскурсія до геолого-мінералогічного музею Державного вищого навчального закладу «Криворізький національний університет», година спілкування «КНУ – флагман гірничої освіти і науки України!», тренінги та тренінгові вправи «Мої успіхи в минулому», «Змагання мотивів», «Гра в лотерею», заочна подорож, дискусія «Досвід, майстерність, талант – що визначає успішність професійної діяльності майбутнього гірничого інженера?» тощо.

Подаємо приклади профорієнтаційних заходів, які можна реалізувати кураторам майбутніх гірничих інженерів.

Вправа «Гра в лотерею» (за М. Корніловою)

Мета: допомогти майбутнім гірничим інженерам переконатися в правильності вибору професії; пояснити наслідки неправильного вибору професії; зрозуміти необхідність не лише свідомого вибору професії, а й бажання працювати за фахом після здобуття освіти.

Обладнання: картки, ручки.

Методика проведення гри

1. Учасникам необхідно на чистих картках написати 3 назви професій, які вони бажають отримати протягом життя.

Далі картки перемішують і кожен учасник обирає лише 1 картку (як у лотереї).

2. Результати вибору обговорюються групою.

Тренер просить піднятися тих, хто отримав картку зі своєю професією.

Можна підрахувати відсоток тих, кому пощастило у виборі.

Можна пофантазувати і описати новий Світ, у якому будуть тільки заявлені однотипні групи професій.

3. Обговорення. Що було важко? Що відчували під час проведення вправи?

Заочна подорож – це форма профорієнтаційної роботи, під час якої студенти під керівництвом куратора ознайомлюються з новою інформацією щодо змісту обраної професії, широко використовуючи наочні посібники.

Структура заочної подорожі охоплює певні етапи.

Підготовчий етап: комплектування «портфеля екскурсовода» та визначення змісту «портфеля». Під комплектуванням «портфеля» розуміють «умовне найменування комплекту наочного приладдя, використаного під час проведення екскурсії» чи заочної подорожі. Зміст «портфеля» – це обсяг інформації, яку має висвітлити екскурсовод на конкретній зупинці маршруту.

Проведення подорожі:

I. Вступна частина (повідомлення теми, завдань, стимулювання позитивної мотивації учнів, оголошення маршруту подорожі).

II. Основна частина (подорож, висвітлення інформації на кожній станції маршруту, узагальнення й систематизація матеріалу кожної зупинки).

III. Підсумкова частина (узагальнення матеріалу подорожі).

Подорожуючи варто пам'ятати основні вимоги, які висуваються до проведення заочної подорожі: оптимальна тривалість подорожі становить 25 – 35 хвилин; доцільна кількість зупинок – 3–5; ретельний добір об'єктів показу на зупинках; наявність чітко продуманого маршруту з використанням географічної карти; наявність ілюстрацій та/або відео до кожної зупинки; закріплення матеріалу на кожній зупинці.

Фрагмент заочної відеоподорожі:

«Кривий Ріг – від зимівника до металургійного гіганта!»

Мета: ознайомити з історичними етапами розвитку гірництва на Криворіжжі; з'ясувати внесок у розвиток гірничодобувної справи таких відомих людей, як Олександр Поль, Мартин Шимановський, Сергій Калачевський, Яків Веснік, Михайло Курако та ін.; стимулювати позитивну мотивацію майбутніх гірничих інженерів через любов до рідного краю, до професії гірника.

Маршрут: «Зимівник Кривий Ріг» – «Польове поле» – «Сталева лихоманка» – «Криворіжсталь» – ПАТ «АрселорМіталл Кривий Ріг».

Обладнання: мультимедійна презентація, фрагменти фільмів «Маленька гаряча Батьківщина. Серія 1. Польове поле», «Маленька гаряча Батьківщина. Серія 2. Менеджери сталеві лихоманки», «Маленька гаряча Батьківщина. Серія 3. Весніки», «Старе місто. Кривий Ріг. Частина 1», «Старе місто. Кривий Ріг. Частина 2».

Перебіг заходу

Зупинка 1. «Зимівник Кривий Ріг».

Кожен із Вас чув не одну легенду про заснування Кривого Рогу. Які легенди Вам відомі?

Окрім легенди, згаданої у вірші Р. Маренич, є ще одна не менш цікава про нащадка уральського майстра з виплавки заліза, на ім'я Іван Рогов (*розповідь легенди*).

Кожна з легенд певною мірою вказує на походження назви нашого міста та історію його виникнення. Однак серед науковців і досі немає єдиної позиції щодо походження назви і навіть року виникнення Кривого Рогу. Давайте переглянемо фрагмент відео, у якому автори доводять, що науковим обґрунтуванням назви міста є рельєф місцевості (рис. 1).

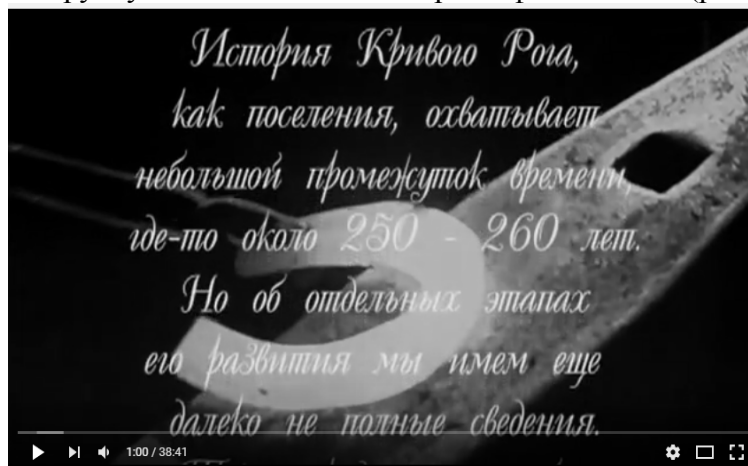

Рис. 1 Фрагмент відео «Старе місто. Кривий Ріг. Частина 1», автори сценарію:

О. Нарижнова. О. Мельник

Запитання для бесіди після перегляду фрагменту відео:

– Ким уперше і коли було описано рельєф місцевості нашого краю?

– Чому версія Інституту мовознавства АН України імені О. Потебні щодо етимології назви нашого міста є найбільш реальною?

– Що таке «зимівник»?

– Коли засновано поштову станцію Кривий Ріг на Кизикерменському тракті і чим зумовлене її заснування?

– Чому саме 1775 рік вважається роком заснування поштової станції?

– Чому науковці вважають, що місто Кривий Ріг на 40 років молодше від офіційної дати заснування?

– Які реальні кроки нині роблять краєзнавці, співробітники Криворізького історико-краєзнавчого музею, зокрема О. Мельник й І. Стеблина, задля внесення змін в літочислення Кривого Рогу?

Кривий Ріг є унікальним містом. На Кизикерменському тракті від Кімбурна (Очакова) до Крюкова (Кременчука) через кожні 25 верст було побудовано 10 поштових станцій, і тільки наше місто переросло від зимівника, слободи, до металургійного гіганта. Як це відбувалося? І чий долі криються за цим непростим процесом?

Із 1774 року територію нашого краю починають відвідувати науковці імператриці Катерини II (І. фон Гюльденштедт, В. Зуєв, В. Леванов, В. Ізмайлов та ін.) задля підтвердження або спростування інформації про наявність залізної руди.

Зупинка 2. «Польове поле».

– Хто такий Олександр Поль? Що вам відомо про цю людину?

«Степовий колумб», а саме так згодом будуть величати Олександра Миколайовича, мав дуже знатне коріння. Так, його дід був шведським дворянином, який у 1787–1791 рр. як офіцер російської імперії брав участь у російсько-турецькій війні. По материнській лінії Олександр Поль мав козацьке коріння, оскільки його мати Ганна Павлівна, з якою побрався другим шлюбом батько (Микола Іванович), доводилася онукою козацького гетьмана Павла Полуботка. У цьому шлюбі 20 серпня 1832 року народився первісток – Олександр. Початкову освіту Сашко здобував спочатку в Катеринославській, а згодом в Полтавській гімназії, яку у 1850 р. він закінчив зі срібною медаллю. Незабаром О. Поль вступає на юридичний факультет до Дерптського університету, а у 1854 р. закінчує його, здобувши ступінь кандидата дипломатичних наук. Далі на нього чекає дорога додому, на Катеринославщину...

Із 1858 р. Олександр Поль розпочинає свою активну громадську діяльність, яка принесла йому популярність, але головним улюбленим заняттям для нього залишалися подорожі рідним краєм. Одна з таких подорожей припадає на липень 1866 р., коли О. Поль відвідає Гайдамацьку печеру в Дубовій балці на правому березі ріки Саксагань поблизу Кривого Рога, і зробить неймовірне відкриття. Давайте поглянемо на відеореконструкцію подій того часу... (*Перегляд фрагменту відео «Старе місто. Кривий Ріг. Частина I», автори сценарію: О. Нарижнова. О. Мельник.*)

Отже, оглядаючи балку, Олександр Поль натрапляє на вихід залізних руд і доводить їх високу якість за підтримки Людвіга Штріпельмана, професора мінералогії Саксонської Гірської Академії. Згодом у світ вийде праця Л. Штріпельмана під назвою «Геологія і геогностичний опис Криворізьких рудних родовищ», яку було видано в Лейпцигу.

Понад 10 років О. Поль безутішно намагатиметься довести, що Криворіжжя може стати «другим Уралом», переконуватиме в необхідності спорудження залізниці від Катеринослава до Казанки, проект якої вдасться реалізувати лише в 1881–1884 рр. Будівництво залізниці стане своєрідним каталізатором модернізаційних процесів в економіці рідного краю. Завдяки Катерининській залізниці Кривий Ріг буде поєднано з вугільним Донбасом і ліквідовано відірваність нашого рідного краю від світу. Так закладатимуться основи розвитку міста.

Прості та щирі вдячні почуття
До тебе в серці назавжди зберіг,
Моя любов, любов на все життя,
Чудове рідне місто – Кривий Ріг.
Зливаюся з тобою без вагань,
Як степ, в якому виріс ти колись,
Де річки Інгулець та Саксагань
В обійми нероз'єднані злились.

Словами Юрія Курьянова, які було написано в наш час, повною мірою можна схарактеризувати любов до Кривого Рогу, яку проніс через усе життя у своєму серці великий «степовий Колумб»...

Зупинка 3. «Сталева лихоманка».

Протягом 60–80 років XIX ст. в Україні завершився промисловий переворот, який полягав у переході від мануфактури до фабрики, від дрібного товарного виробництва – до широкомасштабного, від ручної праці – до застосування парових двигунів та системи машин.

Економічний розвиток України під владою Російської імперії визначали насамперед галузі важкої промисловості – вугільна, залізорудна, металургійна, машинобудівна. Новими промисловими районами стали Донецький кам'яновугільний, Криворізький залізорудний та Нікопольський марганцевий басейни. Завдяки урядовим пільгам тут виникали численні акціонерні товариства (АТ) з іноземним капіталом (АТ Криворізький залізних руд та ін.). Провідне місце серед іноземних вкладників належало французьким та бельгійським підприємцям, на кошти яких створювалися заводи, зокрема Гданцівський чавуноливарний. Від реформи 1861 р. до кінця століття видобуток залізної руди зріс у 158 разів і становив більше його половини. Отже, майже через десятиліття після початку освоєння Донбасу в районі Кривого Рогу розгорнувся широкомасштабний видобуток залізної руди, почалася «сталева лихоманка»...

Більш докладно особливості «сталевої лихоманки» на Криворіжжі переглянемо у фрагментах відео «Маленька гаряча Батьківщина. Серія 2. Менеджери сталевої лихоманки», режисера О. Барбарука-Трипольського.

Отже, одним із найбільших промислових підприємств на Криворіжжі став Гданцівський чавуноливарний завод, відкритий у 1892 році за ініціативи «АТ Криворізьких залізних руд» за участі інженера Мартіна Феліксовича Шимановського. Станом на 1894 р. на 13 рудниках басейну (Саксаганському, Шмаковському, Божедарівському, Галковському та ін.) видобуто понад 53 млн. пуд руди за участі 3 тис. робітників (1/3 видобутку руди в Російській імперії). (*Перегляд відео «Старе місто. Кривий Ріг. Частина 2», автори сценарію: О. Наріжна, О. Мельник*).

Зупинка 4. «Криворіжсталь».

Позаду початок XX ст., який для Криворіжжя став кризовим, попереду – 1931 р., який ознаменувався підписанням наказу про будівництво Криворізького металургійного заводу головою Вищої ради народного господарства СРСР Серго Орджонікідзе. Завод необхідно буде ввести в дію вже до кінця 1932 року. Очільником будівництва і першим директором заводу стане колишній офіцер Яків Ілліч Веснік (*Перегляд відео «Маленька гаряча Батьківщина. Серія 3. Весніки», режисер О. Барбарук-Трипольський*).

Нелегкою ціною далось будівництво майбутнього металургійного гіганта. За величними шахтами і домнами сотні і тисячі героїчних подвигів довжиною в життя... (*Вірш Юрія Курьянова*).

...Твій непоборний, гордий, вільний дух
Кувався в праці різних поколінь;
Ти знав незгоди, пережив біду,
І вистояв під тиском двох століть.
Даруєш людям щедро силу надр;
З неробами ти не в товаришах;

І слава працьовитості луна
За межами твоїх кар'єрів, шахт.
Садами розквітаєш повесні,
Із року в рік кипить в тобі життя.
Нехай лунають вірші та пісні,
Про місто, що прямує в майбуття.
Веселкою краси на сонці грай!
Відколи йду крізь пил твоїх доріг,
Люблю тебе, мій милий серцю край,
Мій Кривий Ріг, мій рідний Кривий Ріг!

Зупинка 5. ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Нині ПАТ «АрселорМіттал» є світовим лідером з виробництва сталі, який має представництва в 60 країнах світу. Він посідає провідні позиції на основних світових ринках збуту металу, включаючи такі галузі, як автомобілебудування, будівництво, виробництво побутової техніки.

«Сталий розвиток. Якість. Лідерство» – саме такі цінності визначають загальну стратегію довгострокового розвитку компанії. Мета підприємств цієї світової корпорації полягає у виробленні безпечної екологічної сталі, забезпеченні комфортних ергономічних умов виробництва без виробничих ризиків для співробітників та підрядників. Саме у цьому полягає зміст бренду компанії: «Змінюючи майбутнє». (*Перегляд відео «Компанія АрселорМіттал – 10 років в Україні»*).

Підсумок заочної подорожі.

Нам пощастило з вами народитися, навчатися і працювати в одному з найпрекрасніших міст України – Кривому Розі. Місті славетних людей, місті гірників! Пишайтеся цим!

Проведення кожної подорожі, екскурсії передбачає підготування звіту, тому логічним узагальненням почутого і побаченого сьогодні буде підготування вами індивідуального твору-есе на тему «Кривий Ріг. Місто, довжиною в життя». Завершимо нашу подорож словами Світлани Александрової [1]:

Чим пахне Кривий Ріг

Хтось написав вірша: чим пахне Львів..
А я... я заздрила тим, хто живе у Львові..
Там присвятили стільки гарних слів,
Там стільки захвату та щирої любові..
Подумалось, а як же Кривий Ріг?
Хіба він гірший? Просто особливий.
Стоїть на перехресті двох доріг,
Простий неначе, але серцю милий.
Найдовше місто у Європі! Чули всі?!
Що на сто двадцять кілометрів простягнулось.
Він не відразу розкривається в красі..
Та всім, хто був тут – місто не забулось..
Тут особливе і повітря, й краєвид,
Кар'єри, шахти, особливі люди.
Воно притягує до себе, мов магніт,
Сталеве місто, місто – велич, місто – чудо.
То чим же пахне місто Кривий Ріг ?
Якими запахами кличе він додому?
Коли земля його, торкнувшись моїх ніг,
Знімає вмить далеких подорожей втому.
Він пахне щастям, пахне силою людей,
І батьківською рідною землею,

Серцями світлими та радістю дітей.

Він пахне затишно домівкою моєю.

Окрім годин спілкування, екскурсій, подорожей, задля формування професійної спрямованості майбутніх гірничих інженерів доцільно реалізувати форми та методи роботи, які передбачали б ознайомлення «з реальним виробничим процесом, особливостями професійної діяльності сучасного гірничого інженера – лекції-екскурсії на кар'єри»; бесіди «Історія нашого факультету», «Мій ВНЗ – найкращий»; зустрічі з випускниками, які досягли успіхів у професії [5, с. 155], дискусії тощо.

Отже, профорієнтаційна робота повинна бути невід'ємною частиною освітнього процесу вищого навчального закладу й обов'язково спрямована на формування професійної спрямованості майбутніх гірничих інженерів. Перспективи подальших розвідок вбачаємо у висвітленні змісту профорієнтаційної роботи в системі «школа – ВНЗ – підприємство».

Література:

1. Александрова С. Чим пахне Кривий Ріг [Електронний ресурс] / Світлана Александрова. – Режим доступу : <http://m.0564.ua/news/842857> **2. Бондаренко О. В.** Структура готовності майбутніх гірничих інженерів до професійної діяльності / О. В. Бондаренко / Проблеми сучасної педагогічної освіти. Сер. Педагогіка і психологія: зб. статей. – Вип. 45. Ч. 4. – Ялта : РВВ КГУ, 2014. – С. 45–51. **3. Браташ О.** Проблеми і розвиток вищої гірничої освіти [Електронний ресурс] / О. Браташ. – Режим доступу: <http://ea.dgtu.donetsk.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/7279/1> **4.** Включення випускників гірничо-металургійних спеціальностей до професійно-економічної сфери суспільства (Дніпропетровський регіон) : монографія / Д. В. Колісник, М. В. Мосьондз, Л. О. Колісник. – Дніпропетровськ : НГУ, 2015. – 87 с. **5. Дерев'янюк О. В.** Формування професійної компетентності майбутніх гірничих інженерів у процесі навчання фахових дисциплін: дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.04 / Дерев'янюк Олена Василівна. – Житомир, 2014. – 387 с. **6. Моркун В. С.** Підготовка гірничого інженерна: школа – ВНЗ – підприємство: [монографія] / В. С. Моркун, З. П. Бакум, С. М. Хоцькіна, В. В. Ткачук. – Кривий Ріг: Видавничий центр ДВНЗ «КНУ», 2015. – 244 с. **7.** Наказ Президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>

УДК 371.134

Ірина Онищенко

НАВЧАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНА МОТИВАЦІЯ ЯК СКЛАДНИК ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Онищенко І. В. Навчально-професійна мотивація як складник професійного становлення майбутніх фахівців педагогічного профілю.

У статті розкрито сутність поняття «навчально-професійна мотивація», її ознаки, структура та роль у професійному становленні майбутніх фахівців педагогічного профілю. Визначено, що навчально-професійна мотивація охоплює інтеграцію спонукань, пов'язаних із навчальною та професійною діяльністю, на основі взаємних трансформацій пізнавальних і професійних мотивів. Проаналізовано соціально-психологічні особливості навчально-професійної мотивації майбутніх педагогів, розкрито умови її формування в умовах ВНЗ. Обґрунтовано, що навчально-професійна мотивація є внутрішнім рушійним чинником формування професіоналізму, провідним чинником успішного навчання у ВНЗ.

Ключові слова: мотив, мотивація, навчально-професійна мотивація, навчальна діяльність, професійна діяльність, професійна підготовка, професійне становлення, педагог.

Онищенко И. В. Учебно-профессиональная мотивация как составляющая профессионального становления будущих специалистов педагогического профиля.

В статье раскрыта сущность понятия «учебно-профессиональная мотивация», ее